

Bethesda Gyermekkórház

A Bethesda-kórházat 1866. január 1-én nyitotta meg és közel 50 éven át működtette a Németajkú Református Leányegyházközség. A kezdetek a terézvárosi Rózsa utca 5. szám alatti épülethez kötődtek, ahol Bakody Tivadar főorvos irányításával történt a homeopátiás módszereket is alkalmazó gyógyító szolgálat. Az ápolás szakszerű végzésére Theodor Biberauer, a gyülekezet presbitere Kaiserswertből (Németországból) kért diakonisszákat. Az első két diakonissza 1866 nyarán érkezett Magyarországra. Már a megnyitás évében figyelmet keltett a kórház az osztrák-porosz háború hadisérültjeinek befogadásával.

A mai Andrássy út kiépítése miatt 1871-ben eladni kényszerültek a kórház akkor használt Rózsa utca 8. szám alatti épületét. A Városliget szélén, a Herminamezőn álló Bartl-villa megvásárlásával nyílt lehetőség egy nagyobb és korszerűbb kórház kialakítására. Az ellátottak számának növekedése az épület és az ápoló személyzet bővítését is megkívánta. A német nyelv és a megfelelő szaktudás hiánya következtében azonban a személyzeti feltételek biztosítása nagy nehézséget jelentett. Az első magyar diakonissza 1873-ban jelentkezett a szolgálatra és tanulta meg a gyógyításhoz szükséges ismereteket.

A nyelvi különbségekből adódó együttműködési nehézségek tették szükségessé az első magyar diakonissza egyesületnek, a Filadelfia Diakonissza Szövetségnek a létrejöttét 1903-ban. A Leányegyház 1904-ben a Filadelfia Diakonissza Szövetséget kérte fel a kórház napi életének vezetésére, akik 1909-ben megvásárolták a kórházat és 1951-ig működtették azt.

A Bethesda-kórházat alapító Németajkú Református Leányegyházközséget a XX. század hajnalán kialakult fenntartási nehézségek arra kényszerítették, hogy 1909-ben 245.035 koronáért eladja az intézményt a Filadelfia Diakonissza Egyletnek.

A Filadelfia Diakonissza Egyletnek köszönhetően a Bethesdában 1909-1951 között országosan is elismert gyógyító tevékenység folyt. A diakonisszák részére 1914-ben megvásárolták a kórház melletti telken álló Kobrák-villát, amely a diakonisszák „anyaháza” lett, amelynek földszintjén a kórház igazgató-lelkésze, Biberauer Richárd és családja élt.

A XX. század első harmadának viharos éveiben a kórháznak számtalan nehézséggel kellett megküzdeni. Az első világháború idején vállalta a harctéren megsérült katonák gyógyítását, de az állam a Bethesda számára nem biztosította a hadikórházakat megillető költségtérítést. A különböző járványok, a kommun rendelkezései, betörések, tüzesetek, az 1920-as évek gazdasági válságai tovább növelték a problémákat. Az intézmény költségvetésében jelentkező nehézségeket Biberauer Richárd személyes kapcsolatai révén, nagy erőfeszítések árán, részben holland és svájci segítséggel tudta megoldani.

Biberauer Richárd 1939. január 9-én bekövetkezett haláláig vezette igazgató-lelkészként a kórházat, nyomdokaiba lépve fia, Richárd vette át az 1938-ban alapítvánnyá alakult Filadelfia Diakonissza Alapítvány és intézményei (Bethesda-kórház, árvaházak) irányítását. Biberauer Richárd és családja 1940-ben nevét Bodokyra magyarosította.

A II. világháború legembertelenebb éveiben, a Bethesda-kórházban és a Filadelfia Diakonissza Intézet intézményeiben a diakonisszák Bodoky Richárd felelősségvállalását és iránymutatását követve számos üldözött zsidó ember életének megmentésében segítettek.

A bombakárok és az ostrom megannyi nehézsége ellenére az Filadelfia-alapítvány szinte valamennyi intézményének épülete túlélte a háborút kisebb-nagyobb sérülésekkel. Bodoky

Richárd ekkor indította el az újjáépítésért folytatott nehéz küzdelmét, amiben igen nagy segítséget jelentett az ekkor Svájcban tartózkodó Bodoky Györgyné Vischer Annelies és a család svájci rokonsága, továbbá a különböző segélyszervezetek támogatása.

Az 1950 évek diktatúrája az ország egészének, azon belül a magyar egészségügy számára is sok nehézséget okozott. 1951 végére az addigi fenntartó, a Filadelfia Diakonissza Alapítvány kénytelen átadni az intézményt, melynek következményeként a Bethesda-kórház protestáns egyházi alkalmazottak kórházává alakult át, majd 1953-ban került sor a Bethesda államosítására. A kórház Apáthy István nevét az 1960-as évek elején vette fel. Ezen intézményi keretek között 1992. június 30-ig folyt a gyógyítás.

A rendszerváltás idején nyílt lehetőség arra, hogy a Magyarországi Református Egyház visszaigényelje az egykori Bethesda épületegyüttesét. Az 1990-ben elkezdődött tárgyalások eredményeként az egyházi kórház 1992. július 1-jén indulhatott újra, fenntartva az államosítás után kialakult gyermekkórházi profilt. Ekkor nevezték ki főigazgatónak Dizseri Tamás (1949-2003) gyermekorvost, aki sokat tett az országos gyermekellátó-rendszer javításáért.

A főigazgató feladata volt a leromlott állapotú ingatlanok helyrehozatala és egy új lelkeség kialakítása, amelyben a gyerekek között végzett gyógyító szolgálatot áthatja a „rég” Bethesda karitatív lelkülete.

Dizseri Tamás halála után Velkey György, az addigi orvos-igazgató vette át az intézmény irányítását és a mindennapi egészségügyi tevékenység vezetése mellett sokat tett azért, hogy az elmúlt egy évtizedben számos fejlesztés is megvalósulhatott. Az országos hatókörrel működő égésbészeti osztály mellett szinte az összes osztály felújításra került, beleértve az Ilka utcai épületegyüttes is. 2013-ban az egykori Kobrák-villa épületében kapott helyett a Bethesda és a Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény közös korai fejlesztő részlege, a mellette lévő „kis-testvérház” épületében pedig az Anyák háza nyílt meg, kiterjesztve ez által az eddigi gyógyító szolgálat határait.

Millisits Máté